

L'origen dels Jocs Olímpics

De la Grècia clàssica a Londres 2012

Sònia Casas Divendres, 27 de juliol de 2012

Un dels segellos emesos amb motiu dels Jocs Olímpics de Munic de 1972

Shutterstock

La idea de celebrar unes competicions esportives cada quatre anys va ser d'un grec anomenat Oxílo, i va ser el rei Ifitos el primer que la va posar en pràctica el 776 aC. El lloc elegit per al certamen va ser Olímpia, un santuari consagrat a Zeus, el déu a qui es dedicaven les proves.

Uns mesos abans de l'inici dels Jocs, uns missatgers viatjaven polis a polis per anunciar la data exacta de l'inici dels Jocs, en els quals participaven atletes prèviament seleccionats per jutges locals.

En la primera edició, els Jocs consistien en una única prova: una carrera a peu d'uns 190 metres. Amb els anys, es van anar afegint altres modalitats esportives i carreres més llargues fins a completar el denominat 'pentatló', que constava d'un llançament de disc, un altre de javelina, un salt de longitud, carreres de carro, equitació i una barreja de boxa i lluita lliure. Finalment, la prova més important, que es feia al final dels Jocs, era la carrera de 190 metres original.

Els atletes, tots homes, competien nus i de mica en mica es van anar professionalitzant fins al punt de comptar amb el suport de rics patricis que els feien d'espònsors. Com a premi simbòlic rebien una corona vegetal, però el veritable premi eren els tractes de favor que a partir d'aleshores rebria aquell atleta a la seva ciutat natal, així com els cants i els poemes que se li dedicaven.

L'imperi Romà va mantenir les proves olímpiques, però van perdre bona part del sentit religiós i cultural que tenien en temps de les polis per centrar-se en l'esforç purament físic. Durant 1.172 anys i 294 edicions els Jocs van tenir dues seus olímpiques, Olímpia i Roma, fins que l'any 396, quan el cristianisme ja era la religió oficial de l'imperi, l'emperador Teodosi va prohibir el certamen perquè el considerava pagà. L'era dels Jocs antics arribava a la seva fi.

Els Jocs de l'era moderna

Gairebé vint segles després, el baró Pierre de Coubertin va tenir la idea de revifar aquella antiga flama olímpica tot passejant-se pel santuari d'Olímpia en ruïnes. Coubertin era un pedagog i pensador d'origen francoitalià seguidor de les idees de Tocqueville, segons les quals l'esport i l'exercici físic eren essencials per a l'educació dels joves. Però a finals del segle XIX la pràctica esportiva estava limitada a l'aristocràcia. Conscient d'aquest fet, el baró va considerar que una manera de popularitzar l'esport seria organitzant

uns jocs olímpics hereus de la tradició grega. Així, l'any 1894 va reunir representants de 14 països a la Sorbona i va fundar el Comitè Olímpic Internacional. Dos anys després s'inauguraven a Atenes els primers Jocs de l'era moderna.

Quatre anys després, a Londres, cada país va poder desfilat amb la seva bandera. En el discurs inaugural, Coubertin va dir una frase que ha quedat per a la història: "L'important no és guanyar, sinó participar". Certament, Coubertin creia que els Jocs podien promoure la construcció d'un món millor, més pacífic, tot emulant la tradició grega, en què les guerres quedaven aturades durant els Jocs.

En realitat, però, durant bona part del segle XX, la història dels Jocs moderns ha estat marcada per la geopolítica internacional, amb la suspensió dels Jocs durant les guerres mundials i els posteriors boicots durant la guerra freda, així com amb l'atemptat de Munic 72. En aquest sentit, els Jocs Olímpics de Barcelona 92 van marcar una fita en el nombre de països participants, en ser els primers Jocs després de la caiguda del mur de Berlín.